

جمهوری اسلامی افغانستان د افغانستان بانک

خلاصه

د افغانستان بانک مقررہ فعالیت های ممنوعه و مجاز مؤسسات بانکی را به نشر سپرده است. نشر این مقررہ در مطابقت با ماده سوم قانون بانکداری افغانستان صورت میگیرد که در آن بر لزومیت نشر مقررہ به بهترین شیوه که باعث عطف توجه صنعت بانکداری داخلی گردد حکم میگردد. اگر د افغانستان بانک تصمیم بعمل آرد که تاخیر در اعمال مقررہ ناشی از نشر آن بمنظور نظرخواهی عامه "تهدید جدی به منافع سیستم بانکی" وارد مینماید، در این صورت آن بانک میتواند از نظر خواهی متذکره صرفنظر نماید. در رابطه به این مقررہ د افغانستان بانک فیصله نمود تا آنرا بخاطر نظر خواهی مردم به نشر بسپارد.

هدف مقررہ

هدف این مقررہ عبارت است از تعیین فعالیت های ممنوعه و فعالیت های ضمنی ای که بتأسی از فقره ۱۰ ماده ۳۳ قانون بانکداری شامل فعالیت های مجاز میگرددند.

تصویب و تطبیق کامل این مقررہ طور کلی در هماهنگی با اصل دوم اصول اساسی کمیته بازل در مورد نظارت مؤثر بانکی صورت میگیرد.

پس منظر و خلاصه مقررہ

نظارت کننده امور بانکی باید فعالیت های مجاز که مؤسسات بانکی از آن منع شده اند و فعالیت های مجاز را که بانکها اجازه پیشبرد آنرا دارند بصورت واضح تعیین نماید. این وضاحت را میتوان در ماده ۳۳ قانون بانکداری دریافت نمود که یک تعداد "فعالیت های بانکداری" را برای مؤسسات بانکی توضیح میکند. بر علاوه ماده فوق الذکر به د افغانستان بانک اجازه میدهد تا با وضع مقررہ، اجازه پیشبرد فعالیت های را بدهد که در رابطه به فعالیت های بانکداری فوق جنبه فرعی را داشته باشند.

این مقررہ در مورد آن عده فعالیت ها تفصیلات ارائه میکند که جنبه فرعی داشته و بناءً برای مؤسسات بانکی مجاز شمرده میشوند. این فعالیت ها طبیعتاً از فعالیت های بانکی منتهی گرفته، یا به آن ارتباط بسیار صمیمی داشته و یا برای پیشبرد فعالیت های بانکی لازم شمرده میشوند، و بناً توسط د افغانستان بانک بانک بحیث امورات ضمنی (فرعی) به فعالیت های بانکها تعیین گردیده است. عده بی از فعالیت ها در این مقررہ مندرج است که بتأسی از آن جنبه فرعی فعالیت های بانکداری را داشته و در آن تصریح گردیده است که فعالیت های فرعی متذکره طور دوره بی مورد تجدید نظر قرار خواهد گرفت. علاوه، مؤسسات بانکی میتوانند به د افغانستان بانک درخواست نمایند تا فعالیت های مشخصی را بحیث فعالیت های فرعی تصنیف بندی نماید. د افغانستان بانک چنین درخواست ها را مورد بررسی قرار خواهد داد تا حدود ارتباط فعالیت های مندرج در درخواست را با فعالیت های بانکداری تعیین و اندازه خطر که در نتیجه پیشبرد چنین فعالیت ها متوجه مؤسسه مالی میگردد تثبیت گردد.

این مقررہ توضیحات بیشتری را در مورد فعالیت های مشخصی ارائه میکند که مؤسسات بانکی از پیشبرد آنها منع گردیده اند زیرا جز فعالیت های فرعی بانک شمرده نمیشوند. بخصوص، علاوه بر ارائه تفصیلات در مورد فعالیت های که به اساس قانون بانکداری ممنوع شده اند، در این مقررہ تصریح گردیده است که تصرف و یا تصاحب ملکیت عقاری بمنظور سرمایه گذاری را نمیتوان بحیث فعالیت فرعی بانکداری تلقی نمود زیرا از فعالیت های بانکی منتهی نگرفته، به آن ارتباط نزدیک نداشته و برای پیشبرد فعالیت های بانکی لازم شمرده نمیشود. بالاخره، این مقررہ تصریح میدارد که اعطای اعتباراتی که با تعریف اعتبار مشروط با نرخ متغیر مطابقت ندارد، مطابق به ماده ۳۶ قانون بانکداری در فعالیت های ممنوعه شامل میگردد.

جمهوری اسلامی افغانستان
د افغانستان بانک

ماده نهم: فعالیت های ممنوعه و مجاز مؤسسات بانکی

بخش اول - عمومیات

§ ۱،۱،۹. صلاحیت

مقرره فعالیت های ممنوعه و مجاز مؤسسات بانکی (بانکها و شعبات بانکهای خارجی) بتأسی از صلاحیت تفویض شده به د افغانستان بانک طبق مواد ۲۹، ۳۳، ۳۴، ۳۶ و ۳۸ قانون بانکداری افغانستان وضع گردیده است.

§ ۲،۱،۹. تعریفات

(أ) *نماینده* - نهاد حکمی ای که به نمایندگی از نهاد حکمی دیگر و یا فرد (اصلی) عمل میکند. یک نماینده زمانی به نمایندگی از نهاد یا فرد عمل میکند که یکی از موارد ذیل در مورد آن صدق کند: الف) نماینده صلاحیت برقراری روابط قانونی واجب الاجرا را به نمایندگی از نهاد یا شخص اصلی دارا باشد؛ ب) فعالیت های نماینده توسط نهاد یا شخص اصلی واریسی و نظارت گردد؛ ج) فعالیت های نماینده در حیظه تدابیر و مقاولات پرداخت جبران توسط نهاد یا فرد اصلی، شامل باشد. د) نماینده در رابطه به پرداخت قیمت های فروش، فیس ها، و یا حق العمل به نهاد یا شخص اصلی، وساطت کند؛ و یا ه) نماینده خود را بحیث نماینده نهاد یا شخص اصلی اعلان کند.

(ب) *فعالیت های مجاز* - فعالیت های که بصورت مشخص توسط ماده ۳۳ قانون بانکداری مجاز گردیده اند بشمول فعالیت های فرعی که نظر به احکام فقره ۱۰ ماده ۳۳ قانون بانکداری اجازه پیشبرد آن داده شده باشد.

(ج) *مالک مشترک* - شخصی است که در یک نهاد حکمی سهم استحقاقی ذیصلاحیت را دارا باشد.

(د) *شریک* - نهاد حکمی که به منظور کسب منفعت با سایر نهاد های حکمی یا اشخاص انفرادی در فعالیت های تجارتی اشتراک نموده و در نفع و ضرر با آنان شریک میباشد. اصطلاح شریک نه تنها شرکای تضامنی را در بر میگیرد بلکه شرکای محدود المسولیت را که حدود اعظمی ضرر شان محدود به سرمایه گذاری فردی آنان میباشد، نیز در بر میگیرد. همچنان شرکای سرمایه گذاری مختلط را نیز شامل میگرد که روی پیشبرد یک پروژه مشخص با هم موافقتنامه دارند نه اینکه روابط تجارتی دایمی را باهم ایجاد نمایند.

(ه) *تعمیرات و سایر دارئی های ثابت* - ساختمانها، زمین (بشمول تسهیلات پارکینگ)، میل و فرنیچر، لوازم دفتری، و وسایط نقلیه ای که مالک آن مؤسسه بانکی است و یا به اساس ترتیبات اجاره مالی (نه اجاره عملیاتی) از شرکت دیگر آنرا به اجاره گرفته باشد و برای پیشبرد فعالیت های بانکداری از آن

استفاده میکند. مطابق به اهداف این مقرره، اگر ۶۰ فیصد و یا بیشتر قسمت های یک تعمیر و یا یک قطعه زمین توسط مدیران و کارمندان مؤسسه بانکی مورد تصرف قرار گیرد، و مدیران و کارمندان سایر شرکتها منظمأ در محل حاضر نباشد، در این صورت چنین پنداشته خواهد شد که تمام تعمیر و قطعه زمین مورد بحث، برای پیشبرد فعالیت های بانکداری استفاده میگردد.

(و) اعتبار مشروط با نرخ متغیر - عبارت از اعتبار فراهم شده توسط مؤسسات بانکی برای مشتریان شان میباشد طوریکه مؤسسه بانکی صلاحیت دارد تا نرخ تکتانه را در طول مدت اعتبار، به وقفه های ثابت و نظر به فرمول ثابت مورد پذیرش قبلی طرفین، تغییر دهد. نظر به اهداف این مقرره فرمول ثابت عبارت است از یک شاخص متحول و یا نرخ تکتانه منبع (که توسط مؤسسه بانکی تعیین نمیگردد)، به اضافه یک رقم معین درجه فیصدی که در طول میعاد کریدت ثابت باقی می ماند.

(ز) جایداد غیرمنقول متصرفه برای سرمایه گذاری - عبارت از زمین یا ساختمانهایی است که ملکیت مؤسسه بانکی بوده و یا به اساس ترتیبات اجاره مالی (نه اجاره عملیاتی) از سایر شرکتها به اجاره گرفته میشود ولی به منظور فعالیت های بانکی استفاده نشده بلکه جهت کسب منفعت ناشی از کرایه و یا بلندرفتن ارزش جایداد نگهداری میشود. با در نظر داشت اهداف این مقرره، ساختمان یا قطعه زمین زمانی جایدار غیرمنقول برای سرمایه گذاری پنداشته میشود که کمتر از ۶۰ فیصد ساحه آن توسط مدیران و یا کارمندان مؤسسه بانکی تصرف شده باشد. در چنین حالات، آن قسمت ساختمان و یا زمین که حسب معمول توسط کارمندان مؤسسه بانکی تصرف گردیده باشد بحیث ساختمان و دارایی ثابت تلقی شده و متباقی آن بحیث جایداد غیرمنقول متصرفه برای سرمایه گذاری پنداشته خواهد شد.

§ ۳,۱,۹. مرام و اهداف عمومی

(أ) هدف این مقرره روشن ساختن ممنوعیت های متفرقه مندرج در قانون بانکداری و مشخص ساختن "فعالیت های فرعی" مندرج در فقره ۱۰ ماده ۳۳ قانون بانکداری میباشد. سایر ممنوعیت ها از قبیل محدودیت بر سرمایه گذاری سهامی، قروض بزرگ و اعتبارات به اشخص وابسته، در مقررات جداگانه توضیح میگردند.

(ب) بصورت مشخص تر، مطابق به این مقرره موارد ذیل قابل تطبیق است:

۱. مؤسسات بانکی مکلف خواهند بود تا التزامات حفظ محرمانیت مندرج در ماده ۲۹ قانون بانکداری را رعایت نمایند.
۲. مؤسسات بانکی اجازه خواهند داشت تا فقط فعالیت های مندرج در ماده ۳۳ قانون بانکداری و فعالیت های مزید فرعی - مجوز را انجام دهند. مالکیت دارایی غیرمنقول متصرفه برای سرمایه گذاری یک فعالیت مجاز فرعی نمیشد.
۳. مؤسسات بانکی اجازه نخواهند داشت تا به فعالیت های ممنوعه مندرج در ماده ۳۴ قانون بانکداری مبادرت ورزند.
۴. مؤسسات بانکی اجازه نخواهند داشت تا اعتبار با نرخ متغیر را عرضه کند که نرخ تکتانه آن در وقفه های نامنظم تغییر کند یا مطابق به فرمول های ثابتی نباشد که طبق ماده ۳۶ قانون بانکداری لازم میباشد.
۵. مؤسسات بانکی اجازه نخواهند داشت تا بدون موافقه قبلی دافغانستان بانک، سهام خود را بحیث تضمین قروض قبول نمایند، طوریکه در ماده ۳۸ قانون اجمالاً تذکار یافته است.

(ج) دافغانستان بانک با اجرای بررسی ساحه وی و تحلیل اطلاعات در خارج از ساحه، از رعایت معیارات مندرج درین مقرره توسط مؤسسات بانکی، نظارت بعمل خواهد آورد.

بخش دوم – فعالیت های فرعی مجاز

§ ۱,۲,۹. فعالیت های فرعی مجاز

فعالیت های فرعی که نظر به فقره ۱۰ ماده ۳۳ قانون بانکداری مجاز اند، بصورت دوره یی تحت بررسی مجدد قرار خواهند گرفت. علاوه بر آن، بانکها میتوانند طی درخواست از دافغانستان بانک تقاضا نمایند تا فعالیتی بحیث فعالیت فرعی و مجاز تلقی گردد. فعالیت های آتی بحیث فعالیت های فرعی بانکی دانسته میشوند:

قیمت گذاری دارایی غیرمنقول، دلالی دارایی غیر منقول، اعتبار برای بیمه حیات و بیمه رهن مسکونی به مشتریانی که سپرده گذاران و یا قرضه گیرندگان عین مؤسسه بانکی باشند، سرمایه گذاری در شرکت های سهامی برای انکشاف جامعه، خدمات پروسس اطلاعات مالی، خدمات پوسته رسانی مربوط بانک، نمایندگی های تحصیل (یا وصول قروض)، خدمات تهیه تکس، ادارات اعتبار مصرفی، نشر و فروش چک ها.

بخش سوم – ممنوعیت های خاص

§ ۱,۳,۹. ممنوعیت بر استعمال غیرمجاز و یا افشاء معلومات

(أ) مدیران برحال و اسبق (اعضای هیأت نظار، هیأت اجرائیه و کمیته بررسی) و کارکنان مؤسسه بانکی اجازه ندارند تا معلومات را که در جریان خدمت خویش در مؤسسه بانکی بدست آورده اند، به سایر مردم افشاء و یا آنرا برای منفعت شخصی خود استفاده کنند.

(ب) ممنوعیت افشاء اطلاعات مندرج در بند (أ) مشتمل بر آنعه معلومات مربوط به مشتری نمی باشد که مشتری مربوط کتباً به نشر آن موافقه نموده باشد.

(ج) افشای معلومات به مدیران، کارمندان، و نمایندگان دافغانستان بانک بشمول مفتشین، بررسان، متولیان و متخصصین توظیف شده توسط دافغانستان بانک از ممنوعیت مندرج در بند (أ) مستثنی است.

(د) در صورت حکم محکمه، ارائه معلومات به سایر جوانب بشمول محاکم، خرنوالان، و پولیس تابع ممانعت مندرج در بند (أ) نمی باشد.

(ه) ارائه معلومات در مورد معاملات مشکوک به تأسی از حکم قانون مبارزه با تطهیر پول و تمویل تروریزم از حکم مندرج در بند (أ) مستثنی است.

(و) ممنوعیت مندرج در بند أ، معلوماتی را در بر نمی گیرد که به اساس درخواست یک مؤسسه حقوقی بین المللی یا حکومت یکی از دولت های خارجی که با افغانستان موافقتنامه همکاری متقابل حقوقی را عقد نموده باشد ارائه میگردد، مشروط بر اینکه در مغایرت با قوانین افغانستان قرار نداشته باشد.

ز) در عدم موجودیت حکم مشخص در قوانین که بتاسی از آن درخواست های معلومات مجاز گردد، و در عدم تقاضایی مشخص ریاست عواید وزارت مالیه، هیچ نوع معلومات راجع به معاملات مشتریان با مؤسسه بانکی، جهت تنظیم موضوعات مالیاتی به وزارت مالیه و یا ادارات تنفیذ قانون افشاء گردیده

ح) نمیتواند.

§ ۲,۳,۹. ممنوعیت تصرف ملکیت غیرمنقول برای سرمایه گذاری

أ) *عمومیات* - مؤسسات بانکی اجازه ندارند تا دارایی غیرمنقول را به منظور سرمایه گذاری تصرف و یا تصاحب کنند زیرا چنین فعالیتها بتاسی از فقره ۱۰ ماده ۳۳ قانون بانکداری شامل فعالیتهای فرعی بانکی نمیگردند. مؤسسات بانکی اجازه دارند تا تعمیرات و سایر دارایی های غیرمنقول را که با تعریف مندرج در بند § ۲,۱,۹. مطابقت داشته باشد، تصرف و تصاحب نمایند.

ب) *احکام انتقالی* - مؤسسات بانکی که در حال حاضر دارایی غیرمنقول را به منظور سرمایه گذاری در تصرف دارند، مکلف اند تا قبل از آخرین روز سال ۱۳۸۳ پلان واگذاری چنین دارایی های نگهداری شده برای سرمایه گذاری را به مدیریت عمومی نظارت مالی دافغانستان بانک ارائه نمایند. در این پلان باید ترک کامل سرمایه گذاری آنها قبل از آخرین روز سال ۱۳۸۴ ارائه گردد.

§ ۳,۳,۹. ممانعت از پیشبرد فعالیت های غیر مجاز

أ) *عمومیات* - مؤسسات بانکی میتوانند هر نوع فعالیتهای را که مطابق بند § ۲,۱,۹. بحیث فعالیتهای مجاز بیان گردیده اند، انجام دهند. مؤسسات بانکی نمیتوانند بصورت مستقیم یا بحیث یک نماینده، شریک، یا مالک شریک حسب تعریفات بند § ۲,۱,۹. دست به فعالیتهای ذیل بزنند:

- تجارت عمده و یا پرچون چه بشکل تولیدات بین البینی و یا نهایی؛
- فعالیت های تولیدی چه بشکل تولیدات بین البینی و یا نهایی؛
- ترانسپورت به استثنای انتقال مدیران و کارمندان مربوط؛
- زراعت و ماهیگیری بشمول سرمایه گذاری و تجارت مشتقاتی که به اساس تولیدات زراعتی و یا ماهیگیری صورت گیرد؛
- معدن کاری بشمول سرمایه گذاری و تجارت مشتقات به اساس مواد منرالی بدست می آیند، به استثنای فلزات قیمتی؛
- کار های ساختمانی بشمول تصرف و عمران زمین آباد نشده بمنظور اعمار تعمیرات؛
- بیمه به استثنای بیمه تولیداتی که طبق عنوان § ۲,۱,۹. شامل فعالیتهای مجاز میگردد.

ب) *لزوم اخذ اجازه نامه مشخص برای پیشبرد فعالیتهای موقت* - مؤسسات بانکی میتوانند فقط پس از اخذ موافقه کتبی دافغانستان بانک، بحیث شریک و یا مالک مشترک در شرکتی که فعالیت های مندرج در فوق را پیش میبرند مؤقتاً شامل گردند، مشروط برینکه چنین شراکت و یا اخذ سهام شرکت به منظور تادیه قروضی صورت گیرد که قبلاً روی آن قرارداد شده باشد. مؤسسات بانکی مکلف اند تا در ظرف دو سال و یا در مقطع زمانی کوتاه تری که دافغانستان بانک در اجازه نامه کتبی تعیین نموده باشد، سرمایه گذاری هایبیرا که به این طریق حاصل نموده اند ترک (واگذار) و تمام فعالیت های مربوط آنرا متوقف سازند.

§ ۴,۳,۹. ممنوعیت علیه اعتبار غیر مشروط با نرخ متغیر

مطابق به ماده ۳۶ قانون بانکداری، مؤسسات بانکی اجازه ندارند تا اعتبار با نرخ متغیر را به مشتریانی عرضه نمایند که حسب تعریف بند § ۱,۲,۹. واجد شرایط شمرده نمی شود.

§ ۵,۳,۹. ممنوعیت علیه پذیرش سهام مؤسسه بانکی بحیث تضمین اعتبار

مؤسسات بانکی اجازه ندارند تا بدون اخذ موافقه کتبی دافغانستان بانک سهام خود را بحیث تضمین اعتبار قبول نمایند. دافغانستان بانک ندرتاً چنین اجازه را اعطا خواهد کرد، و خاصتاً زمانی که هدف اعتبار اکتساب سهام مؤسسه بانکی باشد از دادن اجازه اباء خواهد ورزید.

بخش چهارم – تاریخ انفاذ مقررہ

§ ۱,۴,۹. نشر در صفحه انترنیتی دافغانستان بانک.

این مقررہ بعد از تصویب آن توسط شورای عالی دافغانستان بانک نافذ میگردد.